

Сажетак: Упркос свим проблемима који погађају ЕУ, чланство у њој остаје најважнији циљ многим државама – а нарочито оним са Западног Балкана. Тако се, на пример, Хрватска дуго нудила Европској Унији да у њу уђе – па су јој напори и били награђени 1. јула, када је званично и постала 28. члан ЕУ.

Услед свог положаја на европској ивици ([the European borderlands](#)) [1], Хрватска је традиционално била под економским и политичким утицајима спољашњих фактора, укључујући ту Аустрију, Мађарску, Италију и Турску. Она је дуго била бојно поље на коме су се сукобљавали католицизам и православље, Отоманска и Хабзбуршка империја, а у недавном периоду и комунизам са капитализмом. По колапсу Југославије, Хрватска се оријентисала на Запад, па су њени руководиоци зато као приоритет прихватили чланство у НАТО-у и ЕУ. Али, Хрватска улази у тај блок у кризном времену, у току кога Брисел можда неће бити у стању да придошлицама посвећује дужну пажњу. Влада у Загребу ће морати да уводи болне реформе како би стабилизовала економију државе и повратила развој – а неће имати много наде да за узврат нешто добија од ЕУ.

Анализа

Три главне карактеристике хрватске географије које су обликовале историју те земље су низија на истоку, далматинска обала на западу, и Динарски Алпи који их раздвајају.

Хрватска низија је западни обод Панонског басена, и представља једно од најплоднијих земљишта југоисточне Европе. Две велике реке – Сава и Драва, које се уливају у Дунав, олакшавају пољопривредни развој и трговину у тој низији. Тако је тај регион постао житница Хрватске и област у којој је настао и Загреб. Због тог квалитета, западну Хрватску [2] су често нападали моћнији суседи, као што су Мађарска и Аустрија.

Градови дуж далматинске обале су се развијали независно од оних на западу [\[3\]](#). Њихов положај између двеју препрека – Јадранског мора и Динарских Алпа им је пружио аутономију. Више сила, укључујући Византијску империју, Краљевину Босну и Венецијанску Републику су се такмичиле за утицај над овим градовима [\[4\]](#).

Независна Краљевина Хрватска је постојала током X и XI века, све док Хрватска није ушла у политичку унију са Мађарском 1102. године. Ширењем Отоманске империје на Балкан током XIII и XIV века [\[5\]](#), Хрватска је постала поприште сукоба отоманских и хришћанских снага. Она се доцније придружила Хабзбуршкој империји, по поразу хришћана од отоманских снага у бици на Мохачу 1526.

Као реакција на оно што би се могло протумачити као продор немачке и мађарске културе средином 1800-их година, дошло је до појаве хрватског национализма. После Првог светског рата, дошло је до колапса Аустроугарске, и Хрватска се придружила Србији у стварању Краљевине Југославије [\[6\]](#). Током Другог светског рата, ту краљевину су окупирале и разделиле Силе Осовине

[\[7\]](#)
. Под комунистичким вођством Јосипа Броза Тита 1943. створена је Социјалистичка Федеративна Република Југославија

[\[8\]](#)

Хрватска после комунизма

Титовом смрћу 1980. започео је полагани политички процес који је кулминирао колапсом Југославије између 1990. и 1991. Хрватска је одржала своје прве слободне парламентарне изборе у априлу и мају 1990, а независност је званично прогласила у јуну 1991.

То је, уједно, означило и почетак четворогодишњег оружаног конфликта хрватских оружаних снага лојалних Загребу са Југословенском народном армијом (распуштеном 1992) и локалним српским снагама које су се супротстављале отцепљењу Хрватске. Тај конфликт је оживео вековне напетости које су постојале између католичких Хрвата и православних Срба.

Интересоване балканских држава за чланство у ЕУ

Деведесете године су биле за Хрватску године транзиције. Први део те деценије обележили су „балкански ратови“, док је на економском нивоу њен тадашњи председник Фрањо Туђман вршио низ контроверзних приватизација упрљаних оптужбама за корупцију и непотизам. Хрватска је званични процес придруживања у ЕУ започела октобра 2001, а статус кандидата је добила у 2004, водећи истовремено преговоре за

ступање у НАТО, у који је ушла 2009.

Кључни елементи оба преговарачка процеса су били сарадња Загреба са Међународним кривичним трибуналом за бившу Југославију и њено изручивање ратних злочинаца. Касније, током 2000-их година, Словенија је због дуготрајних спорова претила да ће блокирати пријем Хрватске у ЕУ ([Slovenia threatened to block Croatia's EU accession](#)), али две стране су 2013. постигле споразум.

Преговори о придруживању током кризе

Током 2000-их година Хрватска је имала снажан економски раст. Између 2000. и 2008. средњи годишњи раст њеног БНП-а је износио 4,3%. Према подацима ММФ-а, током тог времена, незапосленост у Хрватској је опала са 16% на око 8%.

Међутим, криза у Европи је зауставила хрватски економски напредак ([halted Croatia's economic progression](#)). Нека од њених главних извозних тржишта, укључујући Италију и Словенију су била тешко погођена кризом, а и економско успоравање у Немачкој је такође имало негативно дејство на хрватски извоз. Сходно зимској прогнози Еуростата

[\[9\]](#) , економија Хрватске је 2012. опала за 1,9%, а сматра се да ће током ове године опасти за још 0,4%. Незапосленост у Хрватској је у првом кварталу 2013. доспела до 18,3%, што је трећа по висини незапосленост од свих чланица ЕУ – изузев Шпаније и Грчке.

Током 2012. буџетски дефицит Хрватске је био 4,6%, а очекује се да ће ове године остати око тог нивоа (за чланове ЕУ је максимални циљни буџетски дефицит 3%). То значи да ће Хрватска одмах по учлањивању морати да се укључи у дисциплинарну процедуру тог блока). Уз то укупни дуг Хрватске је од 28,8% у 2008. порастао на 53,6% БНП-а за 2012. Њен скромни банкарски сектор у коме углавном доминирају банке из Италије и Аустрије износи око 120% њеног БНП-а. За поређење: банкарски сектор суседне Словеније износи око 140% словеначког БНП-а. Услед кризе, ненаплативи дугови су се у Хрватској између 2007. и 2011. године утростручили, и попели се на 12,4%. Словенија се сада бори са банкарском кризом, а Хрватска ће морати да ојача своје банке како би избегла ту опасност.

Хрватско чланство у ЕУ – дуготрајан процес са сумњивом вајдом

Пише: Стратфор
петак, 05 јул 2013 22:13

